

Angående byggnadsminnesförklaring av byggnader på
fastigheten Boktryckaren 6 i Eksjö, Eksjö kommun

LÄNSSTYRELSENS AVGÖRANDE

Länsstyrelsen förklarar enligt 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen m m (KML) huvudbyggnaden jämte de två gårdshusen på fastigheten Boktryckaren 6 i Eksjö, Eksjö kommun för byggnadsminnen.

Länsstyrelsen meddelar med stöd av 3 kap 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter.

1. Byggnaderna får inte rivas, flyttas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
2. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.

Enligt 3 kap 21 § samma lag gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

BAKGRUND M M

F d museichefen Inger Wilin-Strömberg och arkitekten Jörgen Bergvall väckte i skrivelse till länsstyrelsen den 6 februari 1979 frågan om byggnadsminnesförklaring av byggnaderna på fastigheten Boktryckaren 6.

Av utredningen framgår i huvudsak följande.

Byggnaderna på fastigheten - huvudbyggnaden och de två gårdshusen - uppfördes i början av 1800-talet. Huvudbyggnaden är av timmer i två våningar. Fasaden är klädd med locklistpanel med breda profilerade locklister och är mot Nygatan avfärgad i svagt gammalrosa ton med gräddfärgade omfattningar och ljus varmgrå ton i övrigt. Fönstren är av tvåluftstyp med två horisontella spröjsar i varje båge. Övervåningens fönsterfoder är profilerade och försedda med vattbrädor upptill. Botenvåningens fönster mot Nygatan är försedda med deko-

O KME BESLUT AF9281

rativt utformade överstycken med voluter och palmetter. Entrén mot Nygatan har pardörrar av spegeltyp och en omfattning med pilastrar och utsmyckat överstycke. En dubbelarmad trappa med balustrad leder upp till entrén. Sockeln är av sten och putsad. Sadeltaket är täckt med tvåkupiga betongpannor och mitt över takåsen finns två tegelskorstenar med krön. Fasaden mot gården är försedd med veranda, parspegeldörrar och balkong. Gavelröstena är försedda med stora, spröjsade fönster.

Invändigt finns i huvudbyggnaden enstaka äldre inredningsdetaljer såsom ett par kakelugnar och dörrar.

De båda gårdshusen, troligen samtida med huvudbyggnaden, är uppförda av timmer klätt med locklistpanel i en våning. Socklarna är av sten och putsade. Det södra gårdshuset har fönster av tvåluftstyp med en spröjs i varje båge. Omfattningarna är släta med vattbrädor upp till. Sadeltaket är täckt med tvåkupiga betongpannor och har en tegelskorsten med krön. Fasaden är målad med Falu rödfärg och har vita fönsterbågar med bruna omfattningar. Ingången från norr har moderna pardörrar av spegeltyp. Byggnaden inrymmer lägenhet och tvättstuga. Det norra gårdshuset inrymmer förråd och har mot söder en enkel pardörr. Sadeltaket är täckt med tvåkupigt tegel.

Gården kallas Nordströmska gården efter att i mitten av 1800-talet ha bebotts av orgelbyggarna Sven och Erik Nordström. Fastigheten är belägen vid Nygatan, vilken ingick i Eksjö norra medeltida stadsplan. Området inom vilket fastigheten är belägen - Eksjö stadskärna - utgör område av riksintresse för kulturminnesvården (område nr 50). Fastigheten är därvid belägen inom ett område som karaktäriseras av ytterst välbevarad trähusbebyggelse.

Länsstyrelsen har den 6 juni 1988 upprättat förslag till skyddsföreskrifter. Fastighetens ägare och har godkänt skyddsföreskrifterna.

Byggnadsnämnden i Eksjö kommun har - efter hörande av kulturnämnden - den 26 oktober 1988 beslutat tillstyrka en byggnadsminnesförklaring av de aktuella byggnaderna och det upprättade förslaget till skyddsföreskrifter.

LÄNSSTYRELSENS MOTIVERING

Enligt 3 kap 1 § KML får en byggnad som är synnerligen märklig genom sitt kulturhistoriska värde eller som ingår i ett kulturhistoriskt synnerligen märkligt bebyggelseområde förklaras för byggnadsminne.

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet har enligt 3 kap 10 § KML rätt till ersättning av staten om skyddsföreskrifter

1. utgör hinder för rivning av byggnad och skadan därav är betydande i förhållande till värdet av berörd del av fastigheten eller

2. på annat sätt innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av fastigheten.

Medför skyddsföreskrifter att synnerligt men uppkommer vid användning av fastigheten är staten skyldig att lösa fastigheten om ägaren begär det.

Nordströmska gården har sitt ursprung i det tidiga 1800-talet. Gårdens byggnader är välbevarade exempel på trähus som skapades i 1800-talets Eksjö. Huvudbyggnaden är typisk för staden genom antalet våningar, fasad-disponeringen och takvinkeln. Ovanligare är emellertid huvudtrappan som upptar en del av trottoaren. Invändigt har byggnaden begränsat kulturhistoriskt värde.

På grund av byggnadernas välbevarade exteriör och den bevarade gårdsmiljön finner länsstyrelsen att byggnaderna har ett stort kulturhistoriskt värde. De kan emellertid i sig inte anses vara så märkliga som avses i 3 kap 1 § KML.

Som framgår av det ovan anförda ingår de dock i bebyggelsen kring den medeltida Nygatan, vilken bebyggelsemiljö har ett mycket stort kulturhistoriskt värde.

Enligt länsstyrelsens bedömning får miljön i denna del av Eksjö stadskärna anses utgöra en sådan bebyggelsemiljö som avses i 3 kap 1 § KML. Skäl föreligger därför för att förklara de aktuella byggnaderna, såsom ingående i denna miljö, för byggnadsminnen.

För byggnadernas bevarande skall det av länsstyrelsen den 6 juni 1988 upprättade förslaget till skyddsföreskrifter gälla. Länsstyrelsen bedömer därvid att skyddsföreskrifterna ej skall medföra ersättningsskyldighet gentemot ägarna eller innehavare av särskild rätt. Ej heller kan föreskrifterna anses medföra att synnerligt men uppkommer vid användningen av fastigheten.

ÖVRIGT

Länsstyrelsen lämnar i förkommande fall råd och anvisningar i fråga om underhållet av byggnaderna.

Ändring av byggnadsminnena i strid mot meddelade skyddsföreskrifter får ske endast om det föreligger särskilda skäl för sådan ändring. Ansökan om ändring prövas av länsstyrelsen.

1991-10-04

UPPLYSNING OM HUR LÄNSSTYRELSENS BESLUT KAN ÖVERKLAGAS

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten i Jönköping genom skrivelse till länsstyrelsen - se bilaga.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit länsråd Bo Landholm, beslutande, avdelningsdirektör Karl Anton Anderson, länsassessor Torkel Fagerlund, länsantikvarie Per-Olof Ringquist och byrådirektör Anders Franzén, föredragande.

Bo Landholm

Anders Franzén

Kopia till:
Riksantikvarieämbetet, 2 ex (delg kvitto)

Länsmuseet
Eksjö kommun, byggnadsnämnden + laga kraftbevis
" , kultur nämnden
Inskrivningsmynd + laga kraftbevis
Kme